

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ivlii Et Avgvsti

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10261

De SS. martyribus ac virginibus, Maxima, Donatilla, & Secunda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77405)

Caminus sed incendij, sit nemus refrigerij.
Nam flammis crepitantibus clarus immerfit Angelus,
Ad cuius mox imperium perdit vires incendium.

DIVISIO HYMNI.

Certat martyr egregius, vt leo vinci nescius:
Cuncta poenarum genera mente calcat intrepida.
Saxum collo suspenditur, sic fluctibus immergitur,
Quem aqua Christo genuit, per hanc ad ipsum peruenit.
Nunc carnis liber onere, rubro vestitur podere,
Corona plexus capite de precioso lapide.
Te martyr alme perimus mentis pronæ visceribus,
Nos tua soluunt merita, quos nostra grauant debita.
Sit Patri laus ingenito, sit decus Vnigenito,
Sit vtriusque parili maiestas summa Flamini,
A MEN.

Mergitur
in aquas.

MARTYRIVM SANCTARVM MAXIMÆ, DO-
NATILLÆ ET SECVNDÆ VIRGINVM, AVTHORE
Adone Archiepiscopo Treurenf.

PVD Aphricam ciuitate Tuburbo Lucernaria, natalis Iulij 30.
sanctarum virginum Maximæ, Donatillæ & Secundæ:
quæ persecutione Gallieni sub Anolino iudice passæ sunt.
Qui interrogatione facta, distulit audientiam, & beatas
virgines sorores Maximam & Donatillam, ad ciuitatem
Tuburbitanam perducere iussit: quibus nec panem, nec
aquam subministrari præcepit, sed aceto & felle potare.
Videns autem beatissimarum fiduciam, exarsit in ira, &
iussit vt vrgerentur ambulare. Aceto & felle iubetur potari.

Tunc erat quædam puella in superioribus domus suæ
constituta, annorum duodecim, nomine Secunda: cui
dum multæ nuptiarum conditiones offerrentur, omnes contempsit, & vnum Deum
dilexit. Hæc accensa spiritu Dei, cum videret commartyres suas Maximam & Dona-
tillam transeuntes, (sunt enim in superioribus domus eius mœnium, vbi stabat) &
sanctarum virginum pulchritudinem oculis fidei consideraret, cogitauit & decreuit
ad similem gratiam peruenire, & ne aliquis prohiberet, honestè descendere. Vtque
omnia impedimenta vitaret, nec opes, nec nationem suam contemplata est, nec pa-
trem carnalem curauit; sed relictis omnibus, vnum authorem castitatis Deum quæ-
siuit, quem in æternum possedit & tenuit. Cum ergo egrederentur beatæ martyres &
procederent, Secunda festina clamabat post eas: Nolite me dimittere: veniam vo-
bis cum. & simul cum eis in ciuitatem Tuburbitanam ingressa est. Alia die, hora tertia
Anolinus pro consul pro tribunali confedit, & Maximam & Donatillam sibi præsen-
tari præcepit, & ad tormenta elidi. Et cum cæderentur, iussit calcem super plagas
earum spargi & fricari. Deinde in euleo extendi & torqueri, & statuam ad libadum
offerri. (alij codices legunt, statuam ad bibendum offerri) Deinde in craticula & ad
carbones igneos sterni, prunasque ardentis super comam capitis earum adijci. Post-
modum in theatro ad delubrum deponi, & ab hominibus conculcari.

Tunc ex officio dictum est, esse cum eis puellam aliam, nomine Secundam: quam
suo iudicio Anolinus pro consul applicari præcepit. Cumque adesset, ait: Christiana
es, an pagana? Secunda dixit: Christiana sum. Statim Anolinus cum Maxima & Do-
natilla ad bestias eam damnauit: easque ferro vincas ad spectaculum populi adduci
præcepit. Quæ cum inducerentur, in media arena osculate sunt se inuicem, vt marty-
rium pace completerent. Vrsus ferocissimus ac sauisissimus ilicò eis laxatus, in mansue-
tudinem versus, earum vestigia linxit potius, quam momordit. Iratus Anolinus, quia
se furente, bestias mites vidit, locutus cum concilio, sententiam ex tabella recitauit:
Maximam, Donatillam & Secundam, in superstitione sua perdurantes, quæ diuersas
poenas pertulerunt, & bestiis obiectæ sunt, & dijs nostris sacrificare noluerunt, gladio
animad-

Secundæ
puellæ ex
mia virtus.

Dire cruci-
antur.

Damnatur
ad bestias.

Vrsus man-
suescit.

Ceduntur gladio.

animaduerti iussi. Maxima, Donatilla & Secunda dixerunt: Deo gratias. & confumata sunt 3. Calend. Augusti.

SANCTI PATRIS NOSTRI IOHANNIS ARCHIEPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI CHRY.

sofioni Encomium sanctorum duodecim Apostolorum.

Iulij 30. vt vult Metaphraistes.

Matth. 4. Apostoli omnes saluantur.

Iudæ pro dicio causa interitus. Matth. 26.

Esa. 60.

Petrus Romæ docuit, alij Apostoli stoli diuersis locis.

A. 3.

A. 3. & 19.

Matth. 9.

Psal. 132.

Matth. 16.

Ibidem.

Matth. 26.

Attendat peccator quisque penitentiam S. Petri.

ERITO hodie quoque aduentu sancti spiritus impleta est hæc sagena piscatorum; nobis rationis compositibus piscibus in eam nostra sponte insilientibus, Sermo enim verbi, qui crudijt illiteratos, & eos, qui erant tarda & impedita linguæ; linguis acuit igneis, traduxit eorum artem ad id, quod est diuinius, dicens; Venite post me, & faciam vos piscatores hominum. Dixit: Venite post me, & mutati statim sunt in id, quod est melius, Duodecim electi sunt athletæ; & nullus eorum mansit non coronatus, Vna enim gratia erat omnibus socia certaminis; & cum eis concurrebat, & vniuscuiusque victoriam reddebat

magis probatam, Solus miser Iudas seipsum à tali chorea separauit; cum osculo lupis ouem ostendisset, & triginta argenteis vendidisset Dominum; cuius sanguis emittit mundum,

Sed ô beatum & præclarum vestrum, ô Apostoli, cœtum; quod omnia facti estis omnibus Dei gratia: non arundine, sed sermone greges hominum peritè capientes,

Vos enim estis immobiles columnæ rectæ fidei, scepra Ecclesiæ, & huius maximè Pastoris vigiles defensores; morbi humanitatis gratuiti medici; & nostræ ad Deum penitentia susceptores misericordes. Cùm enim essetis veluti quædam animata incurdes; dum verberarentur, fabricati estis ad agnitionem. Hinc

Petrus Romam accipit in disciplinam; Paulus illinc mundo annunciat Euangelium. Andreas corrigit Græciæ sapientes; Simon Barbaros Deum docet, Thomas baptisinate dealbat Aethiopes; Iacobi cathedram honorat Iudæa; Marci thronum, quæ est ad Nilum, complectitur Alexandria; Lucas & Matthæus scribunt Euangelia, Iohannes, qui vel post finem adhuc tractat Theologiam, tanquàm viuus curat Ephesum, Bartholomæus erudit Lycaonas ad temperantiam; Philippus faciens miracula, seruat Hieropolin,

Non cessant omnes omnibus vbiquè benefacere, Pulverem immortalem reliquerunt in sepulcris; nunc quidem pij cultores, paulo post autem sedentes mundi Iudices,

Cùm huic appropinquasset claudus; reuersus est sanis & integris pedibus, Cùm in illum incidisset paralyticus; iussus est ferre grabatum. Alius vocabat mortuos; illi verò

ei statim obtemperarunt. Alterius autem umbra sola fugabat morbos, Alterius inuocationem exhorrebant demones; & eorum sudaria distillabant medicinam, Erant enim discipuli illius, cuius simbria furto surrepta contactu eius, quæ sanguinis labo-

rabat profluio, exiccavit rubrum mare sanguinis,

Sed ego reuertor ad principes Apostolorum, & memini vocis illius propheticæ; Ecce quàm bonum & quàm iucundum, habitare fratres in vnum. Inchoet ergo Petrus orationem; quoniam is quoque fuit conductus prior in vinea Domini. Petrus gregis boni pastoris onis primogenita, Petrus qui ex lacu transijt in cælum; Qui relictis nautis, dignus fuit habitus, vt loqueretur cum Angelis; Qui relictæ naue onerariæ,

gubernandam assumpsit Ecclesiam; Qui electus est clauiger cælorum, & in terra accepit potestatem ligandi & soluendi; Qui est velox ad vocationem, & in fide minimè dubitans, & magistri feruidus defensor in omnibus; Qui dixit, Tu es Christus filius Dei viui. Qui vnà cum Domino mori proposuit; & vsque ad atrium Caiphæ vnà vadit cum redemptore, Qui etiam negans, fuisti dignus venia; & penitentia ductus, admirabilis, Neque enim tam fuisti reprehendendus propter negationem; quàm beatus

cenfendus propter penitentiam.

Nobis enim fuit errans quoque vtilis, quod cum citò fleuisset, obruit delictum; & parùm labefactus, inuentus est in æternum fundamentum fidelium, Si enim confideraueris, ô dilecte, id quod tunc erat tempus; non inueneris in Petrum magnam ca-

dere